

BEHANDELRICHTLIJN OSTEOPOROSEMANAGEMENT IN EERSTE LIJN

PATIËNTEN MET EEN VERHOOGD FRACTUURRISICO

- > 2 valincidenten in het voorbije jaar
- 1 of meer risicofactoren of medicatie die de botdensiteit aantast (**Appendix 1**)

OF BEWEZEN FRAGILITEITSFRACTUUR > 50 JAAR

(heup, wervel, bekken, humerus, pols)

Digitale versie

BMD met VFA (= Vertebrale fractuuranalyse) of RX Thoraco-lumbale wervelzuil

Z-Score
≤ -2

T-Score
> -1

-1 ≥ T-Score > -2,5

GEEN

risicofactoren of
fragiliteitsfractuur (**Appendix 1**)

-1 ≥ T-Score > -2,5
EN

verhoogde FRAX of
fragiliteitsfractuur
(**Appendix 2**)

T-Score ≤ -2,5 EN/OF

fragiliteitsfractuur bij
man

T-Score ≤ -2,5 EN/OF

fragiliteitsfractuur bij
postmenopauzale vrouw

Verwijzing endocrinologie

Osteoporose labo (**Appendix 3**) - Vervolledig de risico-inschatting

- Valrisico bepaling
- Bepaal medicatieprofiel
- Geef leefstijladvies en adviseer calcium en vitamine D supplementen (**Appendix 4**)

Anti-resorptieve therapie

- Zoledronaat IV (5 mg/jaar)
 - Alendronaat PO (70 mg/week)
 - Denosumab SC (60 mg/6 maand)^o
 - Risedronaat PO (35 mg/week)
 - Raloxifeen PO (60 mg/dag)
- ^o te mijden bij jongere patiënt (rebound)

Extra therapeutische opties

- Multidisciplinaire osteoporose revalidatie en educatieprogramma VITAZ (TREV)
- LOEP

Anabole therapie (**Appendix 5**)

zo voldaan aan terugbetaling en enkel via tweede lijn

- Romosozumab SC

(2 x 105 mg/maand gedurende 1 jaar)
Krachtigere en snellere werking

- Teriparatide SC

(20 mg/dag gedurende 9 maand)

NA 3 MAAND

Evalueer therapietrouw en eventuele bijwerkingen EN bepaal Vitamine D

NA 1 JAAR
EN NADIEN JAARLIJKS

Opvolging Osteoporose en therapietrouw

- Valrisico bepaling
- Geef leefstijladvies
- Osteoporose labo (**Appendix 3**)
- Calcium en vitamine D supplementen (**Appendix 4**)
- Evalueer therapietrouw

Kaaknecrose EN/OF
atypische femur-
fractuur EN/OF
fragiliteitsfractuur
< 6 maanden

na opstarten van
therapie

Therapieontrouw EN/OF
onverdraagbare
bijwerkingen:

Overweeg overschakeling
naar een ander therapeutisch
agens of doseerschema

NA 5 JAAR

Controle BMD met VFA

VERWIJZING/EVALUATIE tweedelijns: optimalisatie beleid (o.a. beslissing drug holiday)

APPENDIX 1 - Risicofactoren osteoporose/ fragiliteitsfractuur

- Medicatie: o.a. corticosteroïden, aromatase inhibitoren, psychofarmaca, PPI ...
- Hypogonadisme
- Chronische inflammatoire ziekten (SpA, RA, sarcoïdose, SLE, IBD, PMR ...)
- Chronische malnutritie (coeliakie, malabsorptie, pernicioze anemie, gastric bypass)
- Endocrinologische aandoeningen (DM type I en II), (bij)schilddieraandoeningen, cushing, chronische nierziektes, nierinsufficiëntie (stadium III, IV, V)
- COPD, roken, alcohol
- Chronische leverziektes
- Hoog valrisico (fysieke inactiviteit, orthostatisme, sarcopenie, frailty ...)
- Vitamine D deficiëntie, laag calciuminname
- Laag lichaamsgewicht (BMI < 18.5 bij volwassenen en < 23 bij ouderen)
- Lengteverlies: vrouw ≥ 4 cm / man ≥ 6 cm

APPENDIX 4 - Calcium en vitamine D supplementen

Inschatten dagelijkse calciuminname en aanvullen met voedingsadvies of supplement.

Calciumsuppletie	Voorwaarden
500 mg/dag	2 of 3 porties zuivel of sojaproduct (met Ca)/dag
1000 mg/dag	< 2 porties zuivel of sojaproduct (met Ca)/dag
Vitamine D suppletie	Voorwaarden
800 IU/dag	< 30 ng/ml
Vitamine D 25,000 IU	Bij deficiëntie
1250 mg calciumcarbonaat = 500 mg calcium	

APPENDIX 2 - FRAX (Fracture Risk Assessment Tool)

Berekening FRAX: <https://frax.shef.ac.uk/FRAX/tool.aspx?country=9>

Drempel tot behandeling:

- kans op majeure fractuur: FRAX ≥ 20%
- kans op heupfractuur: FRAX ≥ 3% (70+ ≥ 5%)

APPENDIX 3 - Osteoporose labo

PBO, CRP, Creatinine, Alkalische fosfatasen, ALAT, LDH, ASAT, GGT, Calcium en Fosfor, Parathormoon en 25-OH vitamine D, Eiwit-Elektroforese en Albumine, TSH

APPENDIX 5 - Terugbetalingscriteria voor tweedelijnsmedicatie

Hierna heropstart antiresorptieve therapie!

Romosozumab

Enkel postmenopauzale vrouwen

- Fractuur van bekken, wervel (> 4 mm en 25%) heup of de humerus, pols (75+) tijdens voorbije 24 maanden

EN

- T-score < -2,5 lumbaal of heup (BMD max. 6 maanden oud) OF voorafgaande wervelfractuur (> 4 mm en 25%).

Contra-indicatie: ischemische events

Voorkeursbehandeling

Teriparatide

- T-score < -2,5 lumbaal of heup (BMD max 6 maanden oud)

EN

- ≥ 2 of ≥ 1 (corticoïdgeïnduceerde osteoporose) wervelfracturen (> 4 mm en 25%)

EN

- ≥ 12 maanden behandeling met een bisfosfonaat of SERM

WAT KAN ELKE ZORGVERLENER BETEKENEN?

Vind een zorgverlener door de qr-code te scannen.

ERGOTHERAPEUT

- Leefstijlaanpassing en gewoonteverandering
- Aanleren van zelfmanagementstrategieën
- Vaardigheden dagelijkse activiteiten vergroten
- Vergoten activiteitsniveau en participatie
- Aanleren valpreventie, advies woningaanpassing
- Advies ergonomie, hulpmiddelen, dienstverlening
- Preventie, educatie en mantelzorgondersteuning

APOTHEKER

- Medicatiereview ter opsporing risicomedicatie, interacties en nevenwerkingen
- Evaluatie therapietrouw, medicatieschema (incl. OTC)
- Afbouwvoorstel medicatie valrisico (indien nodig doorverwijzing naar ergotherapeut)
- Screening op risicofactoren
- Educatie medicatiegebruik

DIËTIST

- Voedingsevaluatie en -advies
- Evaluatie gewicht, gewichtsoopvolging en lichaamssamenstelling
- Risico-inschatting ondervoeding
- Identificatie hoog-risicopatiënten
- Conform protocol flowchart samenwerking doorverwijzing andere zorgactoren

KINESITHERAPEUT

- Identificatie risicopersonen (volgens ICF-model: functies - activiteiten - participatie/externe en persoonlijke risicofactoren)
- Bevorderen of in stand houden van botmineraaldensiteit
- Leefstijlaanpassing en therapietrouw evalueren en bevorderen
- Val- en fractuur preventie/revalidatie

HUISARTS Coördinator

THUISVERPLEEGKUNDIGE

- Opvolgen patiëntentraject
- Identificatie van hoog-risicopatiënten
- Patiënteneducatie
- Evaluatie thuissituatie en patiëntenneed
- Inschakelen sociale dienstverlening
- Toedienen van inspuitingen

Andere zorgverleners

Zijn **BELANGRIJK** voor het zorgpad osteoporose maar meestal niet het eerste aanspreekpunt. Dit omvat een menopauzeconsulent, bewegen op verwijzing-coach, podoloog, psycholoog, sociaal verpleegkundige, tabakoloog en tandarts.

Om te weten welke taken deze zorgverleners op zich kunnen nemen, raadpleeg de brochure of scan de qr-code.

Arts-specialisten (2e lijn)

Arts-specialisten staan in voor screening en behandeling van osteoporose.

Multidisciplinair osteoporosecentrum Vitaz

Gecoördineerd door de dienst endocrinologie, fysische geneeskunde, orthopedie, reumatologie en een verpleegkundig consulent osteoporose. Dit berust op een nauwe samenwerking met andere medische disciplines binnen de 2de lijn: bv. MKA, geriatrie, gynaecologie, medische en moleculaire beeldvorming, neurochirurgie, enz. Dit omvat o.a. het voorschrijven van anabole medicatie.

